

تجزیه و تحلیل صورتهای مالی

مقدمه:

یکی از شیوه های اصلی تحلیل گران مالی در ارزیابی شرکت ها، استفاده از صورت های مالی آنهاست. تحلیل گران صورت های مالی یک شرکت را می گیرند و با اقدامات مقایسه اقدام به تجزیه و تحلیل آنها می کنند. در تجزیه و تحلیل شرکت ها سعی می شود وضعیت سودآوری، ریسک مالی، وضعیت بدهی و حاشیه سود شرکت به طور کامل بررسی گردد. ذینفعان شرکت اعم از سهامداران، بستانکاران و افراد طرف معامله با شرکت می توانند با استفاده از تجزیه و تحلیل های انجام شده بر روی صورت های مالی یک شرکت خود را در وضعیت مناسبی با آن قرار می دهند. اگر ریسک مالی شرکت بالا باشد سهامداران ممکن است اقدام به فروش سهام خود کنند و یا بستانکاران سعی می کنند اعتبار کمتری به شرکت بدهند و یا در مقابل وضعیت بستانکاری خود بازدهی بیشتری را طلب کنند.

صورتهای مالی

صورتهای مالی یک شرکت شامل: تراز نامه، صورت حساب و سود و زیان، صورت سود و زیان جامع و صورتگردش جریان وجوه نقد میباشد که به آنها صورتهای مالی اساسی نیز میگویند.

ترازنامه

تراز نامه بیانگر وضعیت مالی یک شرکت در یک مقطع زمانی معین است، این گزارش از یکسو بیانگر مصارف و از سوی دیگر بیانگر منابعی است که برای مصارف بکار گرفته شده است.

مصارف در تراز نامه که همان دارائیهها است شامل:

۱- دارایی جاری (وجوه نقد - سرمایه گذاری کوتاه مدت، حسابها و اسناد دریافتی، موجودی کالا و سپرده ها و پیش پرداختها است).

۲- دارایی ثابت (زمین، ساختمان، ماشین آلات، وسایط نقلیه).

۳- سرمایه گذاری های بلند مدت (مانند خرید سهام سایر شرکتهای).

منابع شامل : بدهی ها و حقوق صاحبان سهام است.

بدهیها شامل :

۱. بدهی جاری (حسابها و اسناد پرداختنی ، پیش دریافتها)
۲. بدهیهای غیر جاری (شامل بدهیهای بلند مدت و ذخیره باز خرید خدمات کارکنان).
۳. حقوق صاحبان سهام ؛ منابعی است که متعلق به سهامداران است و شامل (سرمایه ، اندوختههای قانونی و توسعه ، سود (زیان) انباشته ، صرف سهام) چون مصارف از محل منابع تامین گردیده‌است. لذا:

$$\text{حقوق صاحبان سهام} + \text{بدهیها} = \text{دارایی ها}$$

نکته :

براساس اصول و استانداردهای حسابداری ، کلیه دارائیه‌ها در تاریخ تحصیل باید براساس اصل بهای تمام شده تاریخی (قیمت تمام شده) ثبت و سپس مستهلک شوند، لذا تحلیل گران و سرمایه گذران نمیتوانند با استفاده از تراز نامه، پی به ارزش خالص بازیافتنی دارایی های شرکت ببرند.

صورت حساب سود (زیان)

صورت حساب سود و زیان بیانگر عملکرد مالی یک شرکت در طی یک دوره مالی معین است دراین صورت حساب سه سود در مقاطع مختلف گزارش شده که شامل :

(۱) **سود ناویژه:** این سود ، حاصل تفاوت بین فروش خالص و بهای تمام شده کالای فروش رفته است.

$$\text{بهای تمام شده کالای فروش رفته} - \text{فروش} = \text{سود ناویژه}$$

(۲) **سود عملیاتی:** از سود ناویژه اگر هزینههای عملیاتی (هزینههای عمومی و توزیع و فروش) کسر گردد ،

سود عملیاتی بدست می‌آید.

هزینه عملیاتی - سود ناویژه = سود عملیاتی

(۳) سود ویژه (خالص): از سود عملیاتی ابتدا هزینه های مالی کسر شده و سپس سایر درآمدها و هزینه های

غیر عملیاتی به آن اضافه شده تا سود قبل از کسر مالیات به دست آید از عدد بدست آمده مالیات کسر میگردد تا سود ویژه (خالص) بدست آید.

نکته :

بهترین شاخص کارایی عملیاتی مدیریت یک واحد تجاری در گزارش سود و زیان ، سود قبل از بهره و مالیات EBIT است.

صورت سود و زیان جامع : کلیه اقلامی که باعث تغییر در حقوق صاحبان سهام میگردند لیکن در صورت حساب سود و زیان جاری منعکس نمیگردند، در صورت سود و زیان جامع انعکاس مییابد.

• در شرکتهای بازرگانی ، بهای تمام شده کالای فروش رفته به شرح زیر محاسبه میشود:

موجودی کالا در پایان دوره - خرید + موجودی کالا ابتدای دوره = بهای تمام شده کالای فروش رفته

همان طور که ملاحظه میشود :

(۱) بهای تمام شده کالای فروش رفته با موجودی ابتدای دوره رابطه مستقیم وبا موجودی انتهای دوره رابطه معکوس دارد.

(۲) چون سود ناویژه با بهای تمام شده کالای فروش رفته رابطه عکس دارد ، در نتیجه سود ناویژه با موجودی ابتدای دوره رابطه عکس و با موجودی کالا در انتهای دوره رابطه مستقیم دارد.

نکته :

هرچه موجودی انتهای دوره کمتر گزارش شود ، سود ناویژه کمتر خواهد شد.

• **در روش فایفو (اولین صادره از اولین وارده)** در صورتیکه قیمت‌ها در حال رشد باشند موجودی انتهای دوره بیشترین ارزش را (نسبت به سایر روشها) نشان خواهد داد. در نتیجه با استفاده از این روش ، صورتهای مالی سود بیشتری را نیز نشان میدهند.

• **در روش لایفو (اولین صادره از آخرین وارده)** در شرایط تورمی که قیمت‌ها رو به رشد است، استفاده از این روش موجودی پایان دوره را (نسبت به سایر روشها) کمتر نشان خواهد داد ، در نتیجه سود را نیز کمتر نشان میدهد.

گردش حساب سود (زیان) انباشته

این گزارش نشان میدهد: سود (زیان) انباشته ابتدای دوره ، بعلاوه سود پس از مالیات سال جاری که جمعاً سود قابل تخصیص را تشکیل میدهد، چه میزان آن به اندوخته ها تخصیص یافته ، چقدر آن تقسیم شده و در نهایت چه مقدار به عنوان سود (زیان) انباشته باقی مانده است.

نکته :

مهمترین محدودیت صورتهای مالی این است که براساس اصل بهای تمام شده تاریخی تهیه میشوند و نرخ تورم را نادیده میگیرند.

صورت جریان وجوه نقد

صورت جریان وجوه نقد ، اطلاعاتی فراتر از ترازنامه و صورت حساب سود و زیان ارائه میکند. این گزارش بیانگر ارتباط بین سودآوری واحد تجاری و توان آن واحد در ایجاد وجوه نقد میباشد. در بند ۱ مقدمه استاندارد حسابداری (شماره ۲) فایده گزارش صورت جریان وجوه نقد به شرح زیر بیان گردیده است.

اطلاعات تاریخی مربوط به جریان وجوه نقد میتواند در قضاوت نسبت به مبلغ ، زیان و میزان اطمینان از تحقق جریانهای نقد آتی به استفاده کنندگان صورتهای مالی کمک کند.

سرفصلهای صورت جریان وجوه نقد شامل :

۱- فعالیتهای عملیاتی

۲- بازده و سرمایه گذاریها و سود پرداختی بابت تامین مالی

۳- مالیات بر درآمد

۴- فعالیتهای سرمایه گذاری

۵- فعالیتهای تامین مالی

ارتباط بین صورت های مالی

صورت های مالی اساسی با یکدیگر ارتباط ذاتی دارند زیرا همگی جنبه های عملیات و رویدادهای مالی یگانه ای را گزارش می کنند. اگرچه هر یک از صورتهای مالی اطلاعات متفاوتی را ارائه می کنند اما از آنها انتظار نمی رود نیازهای اطلاعاتی تمامی استفاده کنندگان را تامین نماید.

تعریف تجزیه و تحلیل صورت های مالی

انتخاب اطلاعات مالی ، مقایسه و مشخص نمودن رابطه بین اطلاعات مالی، تفسیر و ارزیابی مقایسات و ارتباطات تعیین شده را تجزیه و تحلیل صورتهای مالی می گویند .

تجزیه و تحلیل صورت های مالی فرآیندی است که میزان انعکاس واقعیت های اقتصادی توسط ارقام حسابداری شرکت را ارزیابی می کند. ارزیابی ریسک حسابداری و کیفیت عایدات شرکت، برآورد قدرت سودآوری، انجام تعدیلات لازم برای صورت های مالی در جهت انعکاس بهتر واقعیت های اقتصادی و کمک به تجزیه و تحلیل مالی، از جمله وظایف تجزیه و تحلیل صورتهای مالی می باشد.

ضرورت تجزیه و تحلیل صورت های مالی

۱. استفاده از مبنای تعهدی حسابداری در تهیه صورت های مالی به علت انعکاس به موقع تر فعالیت های تجاری (حسابداری تعهدی می تواند انحرافات حسابداری به دنبال داشته باشد چرا که بعضا نیازمند برآوردهایی می باشد).

۲. صورت های مالی برای مجموعه ای متنوع از استفاده کنندگان تهیه می شود. بدین معنا که معمولا اطلاعات مالی برای اهداف تحلیلی کاربر خاص، نیازمند تعدیلات می باشد.

فرض بنیادی تجزیه و تحلیل صورت های مالی

صورت های مالی خلاصه معاملات و کارهای انجام شده را نشان می دهد و اساسا به گذشته مربوط است در حالیکه تصمیم گیری درباره مسائلی که پیش می آید به آینده ارتباط پیدا می کند.

در تجزیه و تحلیل مالی فرض بر این است که گذشته زمینه ساز آینده می شود و به این ترتیب نتیجه کوششها و تجارب گذشته که در صورتهای مالی منعکس است مبنای بررسی واقع و نتایج بدست آمده راهنمای اخذ تصمیم نسبت به آینده قرار می گیرد و این نکته ای است که می بایست همیشه مورد توجه تحلیلگر باشد.

مراحل تحلیل اطلاعات مالی

مرحله اول - انتخاب ارقام و اطلاعات:

تحلیل گر باید ضمن برنامه کار خود، نوع و تعداد حسابها، صورتهای و سالهای بررسی را معین کند.

مرحله دوم - مقایسه و تعیین رابطه:

مقایسه ارقام مجال تفکر و اظهارنظر را فراهم می کند و به عبارتی کلی، ارقام درمقایسه معنی و مفهوم واقعا پیدا می کنند.

مرحله سوم - ارزیابی:

در ارزیابی، وضع گذشته و حال شرکت از لحاظ مالی بررسی و بر اساس تفکر و استنباط تحلیلگر و احیانا باتوجه به واحدهای تجاری مشابه و برنامه ریزی آینده نسبت به موفقیت آن اظهار نظر می شود.

روشهای تجزیه و تحلیل مالی

- تجزیه و تحلیل درونی
- تجزیه و تحلیل مقایسه ای

- تجزیه و تحلیل سرمایه در گردش
- خطر سنجی

تجزیه و تحلیل درونی

تجزیه و تحلیل درونی به روشی اطلاق می شود که در آن اقلام یک ترازنامه و صورت حساب سود و زیان یک دوره و رابطه بین آنها مورد بررسی قرار می گیرد تا معیاری برای ارزیابی وضع مالی و اعتباری واحد تجاری بدست آید.

نسبتهای مالی

- ✓ نسبت های نقدینگی
- ✓ نسبتهای فعالیت
- ✓ نسبتهای اهرمی
- ✓ نسبت های سودآوری

نسبت های نقدینگی

این نسبتها به استفادهکنندگان کمک میکند که بنیه مالی شرکت را درپرداخت بدهیهای کوتاه مدت در سررسید ارزیابی کنند و به دو گروهتقسیم می شوند:

۱. نسبت جاری

۲. نسبت آنی (سریع)

نسبت جاری

این نسبت از تقسیم دارایی های جاری به بدهی های جاری بدست می آید.

این نسبت نشان میدهد که بستانکاران میتوانند اطمینان داشته باشند که مطالبات آنان در سررسید پرداخت میگردد. واحد این نسبت، دفعه، مرتبه یا بار است و جهت آن نیز مثبت است یعنی هر چه این نسبت بیشتر باشد از نظراعتبار دهندگان بهتر است.

نسبت آنی

یکی از مشکلات نسبت جاری درجات متفاوت تبدیل به نقدینگی دارائیهای جاری است. جهت رفع این مشکل از نسبت دیگری بنام نسبت سریع یا آنی استفاده میشود. این نسبت از تقسیم دارائیهای سریع بر جمع بدهیها بدست میآید.

نسبت آنی یکی از مفیدترین نسبت هاست. این نسبت به وضوح نشان می دهد که آن قسمت از دارایی جاری که از لحاظ ارزش، ثبات بیشتری دارد و احتمال کاهش در آن کمتر است تا چه میزان می تواند پشتوانه طلبکاران کوتاه مدت قرار گیرد و به مراجعه آنان برای وصول مطالباتشان پاسخگو باشد.

فرجه تدافعی

فایده تعیین و بررسی نسبتهای نقدینگی را در این می دانند که توان واحد تجاری را در پرداخت بدهی های خود مشخص کند. ولی علاوه بر آنچه به صورت بدهی در حسابها و صورتحسابها منعکس می شود، پرداختهای نقدی بسیاری به عنوان هزینه و به صورت روزمره انجام می گیرند که با حسابهای بدهی ارتباطی ندارند در حالی که از لحاظ نقدینگی و کاهش آن اثر مشابه دارند. به این لحاظ عده ای بر این عقیده اند که فرجه تدافعی را هم باید در بررسی نقدینگی به همراه دو نسبت دیگر محاسبه و منظور داشت:

ایراد بر نسبت های نقدینگی

نسبتهای جاری و آنی بر پایه انحلال و برچیدن موسسه بنا گذاشته شده اند، به این تعبیر که فرض می شود که فعالیت واحد تجاری متوقف و همه ارقام دارایی جاری اعم از جنسی و غیر آن در صندوق به صورت حوضچه ای از پول درآید از پول درآید تا جوابگوی بدهیهای جاری باشد و این در عمل مصداق پیدا نمی کند و همه ارقام صورتهای مالی به ارزشهایی که بر دایر بودن واحد تجاری و تداوم فعالیت آن متکی می باشند در صورتهای مالی منظور شده اند.

همچنین در این نسبتها گردش پول مطرح نمی شود. علاوه بر آن اصولا حسابی که نقدینگی را به وجود می آورد یعنی فروش در این نسبتها جایی ندارد.

نسبت گردش نقدی

این نسبت از تقسیم گردش نقدی حاصل از عملیات (تفاضل دریافتها و پرداختهای نقدی) بر بدهی های جاری بدست می آید.

نسبت های فعالیت یا عملیاتی

مجموعه ای از نسبت هایی هستند که کارایی مصرف و استفاده از دارایی های واحد تجاری را در کسب سود و درآمد نشان می دهند. این نسبت ها عمدتاً شامل نسبت گردش دارایی، نسبت گردش موجودی مواد و کالا و نسبت دوره وصول مطالبات می باشند. نسبتهای فعالیت، توان یک واحد تجاری را در استفاده از داراییهای جاری و غیرجاری نشان میدهد.

نسبت گردش دارایی

گردش پایین این نسبت موید هزینههای فرصت از دست رفته یا حداقل عدم کارایی در استفاده از داراییها است. البته جهت درک بهتر این نسبت باید همراه با سایر نسبتهای مالی بررسی گردد.

نسبت های اهرمی

نسبت های اهرمی ریسک سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان بلند مدت یک واحد تجاری را نشان می دهد، این نسبت ها همچنین اطلاعات مفیدی راجع به توان باز پرداخت بدهی های کوتاه مدت و بلندمدت شرکت در سر رسید فراهم می آورند.

این نسبت ها عبارتند از:

✓ نسبت بدهی

✓ نسبت توان پرداخت بهره

✓ نسبت مالکانه

نسبت بدهی

بالا بودن این نسبت بیانگر ریسک بالای اعتبار دهندگان بوده و موجب می گردد تا آنها نظر مساعدی نسبت به تمدید اعتبار یا اعطای اعتبار جدید نداشته باشند. سطح مطلوب این نسبت بستگی به ثبات سودآوری در طی سالیان متفاوت دارد. هر چه ثبات سودآوری تاریخی بیشتر باشد اعتباردهندگان و سرمایه گذاران نسبت های بالاتری را تحمل خواهند کرد.

نسبت دفعات پرداخت بهره

این نسبت بطور معمول از تقسیم سود قبل از بهره و مالیات بر هزینه بهره بدست می آید. علت استفاده از سود قبل از بهره و مالیات در صورت کسر آن است که این سود جهت پرداخت بهره در دسترس است. این نسبت برای ارزیابی توان واحد تجاری در پرداخت هزینه بهره سالانه بکار می رود .

واحد این نسبت دفعه ، مرتبه ، یا بار است و بستانکاران و سرمایه گذاران جهت افزایش حاشیه ایمنی نسبت پرداخت بهره بالاتر را ترجیح می دهند.

نسبت مالکانه

این نسبت از تقسیم حقوق صاحبان سهام به جمع ارقام سمت چپ ترازنامه (بدهی ها و حقوق صاحبان سهام) بدست می آید. این نسبت بیان می کند که چند درصد از ساختار سرمایه شرکت از محل آورده مالکان تامین شده است.

نسبت های سود آوری

هدف غائی مدیریت حداکثر کردن بازده سهامداران است و سود خالص بهترین ابزار برای تعیین عملکرد مدیریت در دستیابی به هدف مزبور است . بنابراین، ممکن است سهامداران در مجموعه نسبت های مالی برای نسبتهای سود آوری اهمیت بیشتری قائل بشوند .این نسبت ها عمدتا شامل نسبت سود به فروش، نسبت بازده دارایی ها و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام می باشد.

نسبت سود خالص به فروش

این نسبت از تقسیم سود خالص به فروش بدست می آید و میزان بازدهی را به ازای هر ریال از فروش نشان می دهد .

ضعف این نسبت آن است که بسیاری از هزینه ها همانند هزینه تامین مالی که در محاسبه سود خالص لحاظ شده اند ارتباطی به فعالیت فروش ندارند. این نسبت در ظاهر مطلوب نیست و نمی توان بطور قاطع نسبت به

سودآوری واحد تجاری اظهار نظر کرد ابزار بهتر در ارزیابی سودآوری واحد تجاری نسبت سود عملیاتی به فروش است .

نسبت سود عملیاتی

این نسبت از تقسیم عملیاتی به فروش خالص بدست می آید . ارقام غیر عملیاتی همچون در آمد و هزینه بهره ، سود و زیان واگذاری دارائیهها در محاسبه سود عملیاتی منظور نمی شود.

این نسبت معیار قویتری برای ارزیابی سودآوری و فروش است .

نسبت بازده دارایی ها

این نسبت از تقسیم سود خالص به جمع دارائیهها بدست می آید و معیار بهتری برای سنجش سودآوری واحد تجاری در مقایسه با نسبت سود خالص به فروش و نسبت سود عملیاتی است زیرا توان مدیریت را در بکار گیری موثر از دارائیهها در ایجاد سود خالص نشان می دهد.

سود خالص

این نسبت بازده دارائیههای بکار گرفته شده طی دوره را نشان می دهد بنابراین ، در مخرج کسر از متوسط دارائیههای طی دوره استفاده شده است .

نسبت بازده حقوق صاحبان سهام :

این نسبت از تقسیم سود خالص منهای سود سهام ممتاز بر متوسط حقوق صاحبان سهام بدست می آید. سود در دسترس جهت توزیع بین سهامداران عادی سود خالص منهای سود سهام ممتاز است .

این نسبت میزان موفقیت مدیریت را در حداکثر نمودن بازده سهامداران عادی نشان می دهد .

در آمد هر سهم

سرمایه گذاران اغلب علاقمندند که قدرت سودآوری را بر مبنای سود هر سهم اندازه گیری کنند . نسبت سود هر سهم از تقسیم سود خالص منهای سود سهام ممتاز بر تعداد سهام عادی بدست می آید.

سود هر سهم در قسمت انتهایی صورت حساب سود و زیان نشان داده می شود.

نسبت قیمت به سود هر سهم

این نسبت از تقسیم ارزش بازار به سود هر سهم بدست می آید با فرض آن که طبق اطلاعات بازار بورس ارزش

بازار سهام شرکتی در پایان سال ۲۲.۸۷۵ ریال باشد در صورتی که سود هر سهم آن ۲.۱۷ باشد، نسبت

قیمت به سود عبارت است از: روند افزایش این نسبت مبین رشد واحد تجاری است که از دیدگاه سرمایهگذاران

بسیار مطلوب است و روند کاهشی آن سرمایه گذاران و سهامداران را نگران خواهد کرد.

بازده سود سهام

بازده سود سهام از تقسیم سود عادی بر ارزش بازار هر سهم بدست می آید:

تجزیه و تحلیل نسبت های مالی

۱. نسبت های نقدینگی

✓ نسبت جاری

فرمول : جمع دارائیهای جاری / جمع بدهای های جاری

✓ نسبت آنی

فرمول : (موجودی مواد و کالا – جمع دارایی های جاری) / جمع بدهی های جاری

II. نسبت های عملیاتی

✓ گردش موجودی کالا

فرمول : درآمد حاصل از خدمات و فروش / (موجودی موارد و کالا + سفارشات مواد و کالا)

✓ گردش دارائی

فرمول : درآمد حاصل از خدمات و فروش / جمع کل دارائیهها

✓ دوره وصول مطالبات

فرمول : جمع کل اسناد دریافتنی تجاری / متوسط فروش روزانه

III. نسبت های اهرمی

✓ نسبت بدهی

فرمول: جمع کل بدهی ها / جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام

✓ توان پرداخت بهره

فرمول: سود قبل از بهره و مالیات / هزینه بهره

✓ نسبت مالکانه

فرمول: حقوق صاحبان سهام / جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام

IV. نسبت های سود آوری

✓ نسبت سود به فروش

فرمول: سود خالص / فروش

✓ نسبت حاشیه سود ناخالص

فرمول: سود ناخالص / فروش

✓ نرخ بازده دارائی

فرمول: سود خالص / کل دارائیهها

✓ نرخ بازده حقوق صاحبان سهام

فرمول: سود خالص / حقوق صاحبان سهام

تجزیه و تحلیل مقایسه ای

در تجزیه و تحلیل مقایسه ای، روندهای مهم که سال به سال تغییر می یابند از راه صورتهای مالی آن سالها تعیین و مورد تفسیر قرار می گیرد. تجزیه و تحلیل مقایسه ای با عنوان تعیین و بررسی روندها نیز تعریف می شود.

تجزیه و تحلیل مقایسه ای به مقایسه ارقام دو یا چند دوره متوالی می پردازد.

در تجزیه و تحلیل درونی اهمیت نسبی هر یک از اقلام صورت مالی در مقام مقایسه با سایر اقلام همان صورت تعیین می گردد.

بررسی اقلام ترازنامه در تجزیه و تحلیل مقایسه ای

به طور کلی وجه نقد در زمان کاهش تولید باید عدد بالایی باشد. اغلب مدیران سعی می کنند بدهی های شرکت را قبل از تاریخ ترازنامه کم کنند و برای این کار از وجه نقد خود حداکثر استفاده را می کنند هر چند این کار باعث کاهش نقدینگی می شود ولی این حساب آرای سبب بهتر شدن نسبت های می شود

حسابها و اسناد دریافتنی:

هر چند که مطالبات با افزایش فعالیت معمولاً بالا می رود ولی با این حال دوره وصول مطالبات باید ثابت باشد.

بررسی اقلام ترازنامه در تجزیه و تحلیل مقایسه ای موجودی کالا:

هر چند افزایش فعالیت باعث افزایش موجودی کالا می شود ولی باز هم گردش کالا نباید تغییر چندانی بکند. در زمان کاهش فعالیت اگر موجودی کالا کم نشود دلالت بر این می کند که در شرکت کالای فاقد تقاضا انباشت شده است.

دارایی ثابت:

افزایش دارایی ثابت قاعدتاً باید باعث افزایش ظرفیت تولید و افزایش سود شود برای افزایش دارایی های ثابت معمولاً از وام بلند مدت، افزایش سرمایه و سود سنواتی استفاده میشود به نحوی که موجب کاهش سرمایه در گردش نشود.

بررسی اقلام ترازنامه در تجزیه و تحلیل مقایسه ای حسابها و اسناد پرداختنی:

افزایش فعالیت شرکت باعث افزایش حسابها و اسناد پرداختنی می گردد ، افزایش حسابها و اسناد پرداختنی علاوه بر افزایش تولید می تواند به دلیل افزایش دوره سررسید بدهی ها باشد و یا کاهش توان شرکت در پرداخت بدهی ها باشد که مورد آخر اغلب در زمانکاهش فعالیت شرکت و شرایط نامطلوب ایجاد می شود.

بررسی روند

در این بررسی روند اقلام مهم مندرج در صورتهای مالی با مبنا قراردادن یک سال به عنوان سال پایه بررسی می شود. به همین دلیل واحدهای تجاری در اغلب موارد ارقام مقایسه ای برای دوره های متوالی ۵ تا ۱۰ ساله را ارائه میکنند تا مقایسههای بیشتری انجام پذیرد. این تجزیه و تحلیل اهمیت بیشتری از تحلیل صورتهای مالی مقایسه ای در دو دوره متوالی دارد ، زیرا دوره های بیشتر روند ارقام را بهتر منعکس می کند، تغییر از یک دوره مالی به دوره مالی بعد ممکن است الزاماً بخشی از یک روند کلی محسوب نشود زیرا ممکن است این تغییر در شرایط غیر عادی اقتصادی با وقوع چند رویداد غیر مکرر ایجاد شده باشد.

روندها

روند فروش:

وقتی روند فروش مستمرا افزایش نشان دهد وضع مطلوب تشخیص داده می شود و در صورت کاهش وضعیت نامساعد است.

روند سود:

مطلوب بودن رند سود بدین معنا است که واحد تجاری می تواند تا مدتی بر مشکلات احتمالی کوتاه مدت و بعضا بلندمدت فائق آید .

روند سرمایه در گردش:

این روند توانایی واحد تجاری در واریز تعهدات را نشان می دهد. بهترین حالت آن است که در طی سالها این روند افزایش یافته و این افزایش متناسب با نیاز ناشی از توسعه فعالیت باشد.

تجزیه و تحلیل سرمایه در گردش

هدف از تجزیه و تحلیل سرمایه در گردش تشخیص عواملی است که در آن تغییراتی را به وجود آورده اند و نتیجه نهایی تجزیه و تحلیل، ارزیابی کفایت تدابیر مالی مدیران است که تشخیص داده شود آیا زمان سررسید بدهی ها توانایی واریز آنها را دارند یا چیز؟

تجزیه و تحلیل سرمایه در گردش نشان می دهد که در فاصله دو دوره مالی چه وجوهی بدست آمده و به چه مصارفی رسیده است.

ضوابط کلی

۱. هر گونه معامله ای که بر دارایی جاری و بدهی جاری اثری یکسان بگذارد مبلغ سرمایه در گردش را تغییر نمی دهد.

۲. تغییراتی که در حسابهایی غیر از دارایی جاری و بدهی جاری به وجود آمده باشد معمولاً بر سرمایه در گردش اثر می گذارند.

خطرسنجی

در خطر سنجی قدرت استنباط، استدلال و استنتاج تحلیلگر جدی تر و بیش از پیش جلوه می کند.

در خطر سنجی مواضع ایجاد خطر تعیین می گردند .

خطر سنجی استفاده از فنون و مطالعاتی است که ما را در پیش بینی دو عامل زیر یاری می دهد:

الف. ناتوانی در تادیه دیون و

ب. تحمل زیان

ارزیابی

اصولاً هر نوع سرمایه گذاری و فعالیت تجاری از دو جهت زیر ارزیابی می شوند:

_از نظر نقطه سودآوری

از لحاظ خطراتی که متوجه سرمایه گذاری می شود.

روشهای ۱ و ۳ بر اساس سنجش موفقیت در سودآوری شرکت در سنوات گذشته بنا گذاشته شده اند و در واقع مقایسات عامل خطر نادیده گرفته شده است و در خطر سنجی ، تجزیه و تحلیل منابع مالی و سرمایه گذاری صورت می گیرد .

تجزیه و تحلیل صورتهای مالی - طبقه بندی دیگر

تجزیه و تحلیل افقی (افقی از زمان - دوسال یا بیشتر دوره های زمانی مشابه - حساب کردن درصد تغییرات)

تجزیه و تحلیل عمودی (یک سال - همه ارقام بر مبنای درآمد یا دارایی)

تجزیه و تحلیل هم مقیاس (بدون درصد گیری چند سال را کنار هم می گذاریم و مقایسه می کنیم)

تجزیه و تحلیل عمودی صورت های مالی

فرآیند تجزیه و تحلیل عمودی به شرح ذیل است:

۱. مشخص کردن یک یا گروهی از اقلام صورت های مالی به عنوان عدد مبنا (معمولاً فروش در صورت حساب ترازنامه) سود و زیان و کل داراییها در

۲. مقایسه سایر ارقام صورت های مالی با رقم مبنای مربوط

تجزیه و تحلیل هم مقیاس ۱۳ صورت های مالی

تحلیل به دوره این تجزیه و می شود. های زمانی متعدد مربوط تحلیل هم مقیاس تجزیه و را می توان همزمان با تحلیل افقی یا تجزیه و عمودی بکار برد.

تجزیه و تحلیل عمودی و هم مقیاس صورت حساب سود و زیان نسبت به فروش

تجزیه و تحلیل افقی و هم مقیاس صورت حساب سود و زیان (سال 2x به عنوان سال مبنا)

نکته

شاید برخی بر این عقیده باشند که تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی صرفاً تهیه این نسبتها و ملاحظه روند افزایش یا کاهش آن طی چند دوره متوالی است. بی شک همه می دانیم که نسبتهای سود آوری شرکتها هر چه بیشتر باشند، بهتر است و اکثر نسبتهای فعالیت (به استثنای برخی نسبتها مانند دوره وصول مطالبات و...) نیز از همین قاعده پی روی می کنند، اما در رابطه با نسبتهای نقدینگی و اهرمی چنین قواعد کلی قابل بیان نیست، بلکه جهت تحلیل مناسب از وضعیت شرکت مورد بررسی نیازمند استفاده از مقدار بهینه و معیاری جهت مقایسه این گونه نسبتها هستیم. لذا، هرچند در تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی یک شرکت بررسی روند صعودی/ نزولی آن نسبت در شرکت مذکور جهت یافتن دیدی کلی از تغییرات وضعیت شرکت و سمت وسوی این تغییرات و تحولات لازم است، لیکن کافی نیست و لازم است تحلیلگر معیاری مناسب جهت سنجش این نسبتها در اختیار داشته باشد.

اما معیار مناسب جهت سنجش نسبتهای مالی چیست؟

میدانیم مقایسه بین اقلام ناهمگون منطقی نبوده و نتایج حاصل از آن موجب گمراهی استفاده کننده است، لذا به عنوان یک معیار مناسب جهت سنجش نسبتهای مالی هر شرکت باید به دنبال میانگین نسبتهای مذکور در صنعت خاص مورد فعالیت آن شرکت بود.

این تحلیلها می توانند بر اساس معیارهای حاصل از بازارهای بین المللی و یا براساس معیارهای حاصل از بازارهای ملی انجام شوند. هرچند نمی توان معیارهای بین المللی را به کلی نادیده گرفت لیکن قاعداً و با توجه به شرایط اقتصادی و... متفاوت در کشورهای مختلف، که منجر به ناهمگونی شرایط اقتصادی کشورها و فاصله عمده محیط اقتصادی برخی کشورها از سطح جهانی گشته است، تحلیلهای مبتنی بر معیارهای داخلی (مانند میانگین نسبتهای مالی یک صنعت خاص در کشور) نقاط ضعف و قوت شرکتها را با توجه شرایط و اوضاع و احوال محیط پیرامونی آن بهتر آشکار ساخته و در عمل کارا تر است.

اما مشکل کجاست ؟

در حال حاضر موسسه ، نهاد یا سازمانی که متولی تهیه میانگین نسبتهای مالی و سایر داده های طبقه بندی شده و مورد نیاز تحلیل گران مالی در ارتباط با شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران باشد، وجود ندارد. در چنین شرایطی تحلیل گران مالی جهت انجام مطالعات و تحقیقات خود و مدیران و مشاوران مالی شرکتها جهت انجام بررسیهای کامل و همه جانبه خود از نقاط ضعف و قوت شرکت و ارائه راهکارهای مناسب

در جهت بهبود عملکرد آن شرکت با مشکلات عدیده از جمله محاسبه میانگین نسبتهای مالی آن صنعت مواجه اند.

جهت رفع این مشکل تحلیل گر ناچار است یا شخصاً و با استفاده از ابزاری مانند اکسل به استخراج اطلاعات لازم از صورتهای مالی تک تک شرکتهای موجود در آن صنعت و محاسبه نسبتهای مورد نیاز برای تمامی شرکتهای موجود پرداخته و در نهایت اقدام به محاسبه میانگین این نسبتها برای کل صنعت نماید، و یا دست به دامان مهندسين و شرکتهای تولید کننده نرم افزارهای مالی گشته و جهت سهولت کار اقدام به سفارش و خرید نرم افزار مورد نیاز خویش نماید. راه حل اول به ویژه برای صنایع متشکل از شرکتهای متعدد، بسیار زمان بر بوده و به سختی قابل اجرا است، راه حل دوم به دلیل فزونی مخارج بر منافع برای بسیاری از تحلیل گران غیر معقول بوده و نامناسب است.

انواع تحلیلهای مالی

✓ تحلیل فنی (تکنیکی)

✓ تحلیل بنیادی

✓ تحلیل های فنی

تحلیل گران فنی معتقدند که اطلاعات مهم درباره نوسانهای آتی قیمت سهام را می توان طریق مطالعه تغییرات قبلی قیمت های سهام بدست آورد. اطلاعات بر روی نمودار ها رسم می شوند و این اطلاعات به منظور دستیابی به الگوهای تکراری به دقت مورد بررسی قرار می گیرند.

تحلیلگران فنی تصمیمهای خرید و فروش خود را بر اساس نمودارهایی که تهیه می کنند قرار می دهند.

بررسی تکنیکال به معنی استفاده از اطلاعات تاریخی و روند گذشته به منظور ارزیابی وضع موجود و آینده سهام تلقی می شود و با توجه به تئوری های مختلفی که در این زمینه وجود دارد عبارت ” گذشته چراغ راه آینده است “ را در ذهن متبادر می سازد.

بررسی تکنیکال به روش چارتیست ها (Chartist) معروف است.

اصول کلی تحلیل تکنیکی یا فنی

۱- همه چیز یک سهم، در قیمت آن سهم منعکس می شود

۲- قیمت ها به صورت روند هایی حرکت می کنند که این روندها در برابر تغییرات مقاومت می کنند.

۳- روند های بازار تکرار می شوند.

تحلیل بنیادی

در این روش، خرید و فروش سهام از طریق بررسی اطلاعات جامع از قبیل وضعیت اقتصادی و سیاسی جهان و کشور، موقعیت صنعت مورد مطالعه و وضعیت مالی شرکت می پردازد.

تحلیل گر بنیادی معتقد است که ارزش ذاتی حقیقی اوراق بهادار را می توان با مطالعه و بررسی عواملی نظیر عواید، محصولات، مدیریت، صورتهای مالی شرکت و سایر عوامل بنیادی به دست آورد.

سطوح بررسی بنیادگرایان:

۱- سطح کلان

۲- سطح صنعت

۳- سطح شرکت

تحلیل گران فنی تحلیلگران بنیادی را به خطا رفتن متهم نمی کنند. با این حال، معتقدند که تحلیلهای بنیادی روشهای طولانی و دشوار هستند. عوامل مؤثر بر قیمت اوراق بهادار- سطح شرکت

۱- نقد شوندگی

۲- تعداد سهام در دست عموم

۳- ترکیب سهامداران

۴- ثبات نسبی سودآوری

۵- سودآوری و نسبت P/E

۶- نسبت سود تقسیمی هر سهم

۷- ارزش ویژه هر سهم

۸- انتشار اطلاعات

۹- عمر شرکت و استهلاک تجهیزات

۱۰- بودجه شرکت، پیش بینی سود هر سهم و میزان تحقق آن

۱۱- طرح های توسعه

۱۲- دعاوی حقوقی

۱۳- سابقه و اعتبار شرکت

۱۴- اطلاعات درون شرکت و شایعات

۱۵- عرضه و تقاضای سهم

۱۶- روند قیمت سهم

۱۷- مدیریت شرکت

۱۸- افزایش سرمایه و تاثیر آن بر قیمت هر سهم

۱۹- وضعیت قرارگیری در تابلوها

سطح صنعت

سرمایه گذاری که تشخیص می دهد اقتصاد و بازار برای سرمایه گذاری جذاب است باید به تحلیل صنایعی بپردازد که در آنها فرصت هایی در سالهای آتی دیده می شود.

چرخه عمر صنعت

تجزیه و تحلیل چرخه تجاری

جنبه های کیفی تحلیل صنعت

سطح کلان

بازار سهام قسمت مهم و حیاتی از کل اقتصاد به شمار می رود. واضح است که ارتباط قوی میان بازار سهام و اقتصاد وجود دارد. اگر شرایط اقتصادی نامناسب باشد عملکرد بیشتر شرکت ها و در نتیجه بازار سهام نیز ضعیف خواهد بود. برعکس، اگر شرایط اقتصادی مناسب باشد عملکرد شرکت ها نیز بهتر خواهد بود و در نتیجه شرایط بهینه اقتصادی در بازار سهام متبلور خواهد شد.

۱- وضعیت سیاسی جهان و کشور

۲- وضعیت اقتصادی جهان و کشور

۳- بودجه سالانه

۴- سیاستهای کلان پولی، مالی و ارزی

۵- تغییر قوانین و مقررات

۶- رویدادهای با اهمیت

۷- قیمت های جهانی کالا و خدمات

۸- تحولات تکنولوژیکی